

Fibromyalgie en antidepressiva

P. Chevalier

Bij de bespreking over duloxetine en pijn gerelateerd aan fibromyalgie, kwam het effect van antidepressiva reeds ter sprake¹. Einde 2008 verscheen een nieuwe systematische review over dit onderwerp². Eens te meer vallen de korte opvolgingstermijn op (gemiddeld 8 weken, range van 2 tot 26) en ook de beperkte methodologische kwaliteit van de studies. Van 500 'peer-reviewed' artikels over de behandeling van fibromyalgie, behielden de auteurs 26 RCT's. De helft van deze publicaties kreeg een **Jadad-score** van ≥ 4 (goede tot zeer goede kwaliteit). Bij 65% van de studies werd geen intention to treat analyse uitgevoerd. Slechts één studie corrigeert voor multiële testing. De resultaten van de studies met een Jadad-score van ≥ 4 zijn minder positief.

Deze systematische review bevestigt dat amitriptyline het best onderzochte antidepressivum is (13 studies). De effectgrootte is matig: een gemiddelde pijnreductie van 26% en een verbetering van de levenskwaliteit met 30%. We weten echter niet hoe de auteurs deze cijfers berekenden. Bij de samenvatting per specifiek antidepressivum zijn alle studies geïncludeerd zonder rekening te houden met de aangegeven methodologische beperkingen. De langste studie (zes maanden) vergelijkt amitriptyline (en cyclobenzaprine) met placebo. Na één maand is er een klinische verbetering (en is amitriptyline significant beter dan placebo). De verbetering is na zes maanden nog groter (maar zonder significant verschil tussen amitriptyline en placebo)³.

Deze systematische review leert ons niets nieuws over het effect van antidepressiva op de symptomen van fibromyalgie, behalve dat amitriptyline op korte termijn een matig effect heeft.

Hoewel de auteurs van deze systematische review in hun besluit vermelden dat 'talrijke' SSRI's en antidepressiva van de tweede groep (duloxetine en milnacipran) waarschijnlijk ook effectief zijn, brengen ze hiervoor geen degelijk bewijs aan.

Referenties

1. Chevalier P. Duloxetine: minder pijn bij fibromyalgie? *Minerva* 2009;8(1):6-7.
2. Üçeyler N, Häuser W, Sommer C. A systematic review on the effectiveness of treatment with antidepressants in fibromyalgia syndrome. *Arthritis Rheum* 2008;59:1279-98.
3. Crette S, Bell MJ, Reynolds WJ, et al. Comparison of amitriptyline, cyclobenzaprine, and placebo in the treatment of fibromyalgia. A randomized, double-blind clinical trial. *Arthritis Rheum* 1994;37:32-40.

Produktnamen

amitriptyline: tricyclisch antidepressivum (Redomex®)
 cyclobenzaprine: spierrelaxans met centrale werking, niet gecommmercialiseerd in België
 duloxetine: antidepressivum van de tweede groep (Cymbalta®)
 milnacipran: antidepressivum van de tweede groep, niet beschikbaar in België.